

Sygn. akt III PK 122/14

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa P. Z.

przeciwko G. Spółce Komandytowej w G..

o odszkodowanie za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 5 lutego 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w G.

z dnia 29 września 2014 r., sygn. akt VI Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powód P.Z. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 19 listopada 2013 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego: art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 6 k.c. w związku z art. 300 k.p. - przez błędną wykładnię i przyjęcie, że zawarte w oświadczeniu pracodawcy o wypowiedzeniu umowy o pracę z dnia 2 grudnia 2008 r. stwierdzenie „z uwagi na likwidację stanowiska pracy” jest wystarczającym uzasadnieniem wypowiedzenia, dość jasnym i oczywistym dla pracownika, skoro w miejsce zlikwidowanego stanowiska nie powstało nowe, pomimo że obowiązki powoda przejął inny pracownik, a powodowi nie udało się udowodnić, że do likwidacji stanowiska nie doszło (nieuprawnione przerzucenie ciężaru dowodu z pracodawcy na pracownika).

W skardze zarzucono także naruszenie prawa procesowego przez: nierzetelne ustalenie stanu faktycznego w sprawie i oparcie wyroku na przesłankach sprowadzających się do kwestii stosowanych przez pozwaną nazw stanowisk pracy, bez należytego ustalenia i porównania zakresów czynności na przedmiotowych stanowiskach - w konsekwencji - uznanie pozornych zmian za rzeczywiste, a także bezpodstawne (i enigmatyczne) przywołanie opinii biegłej sądowej w sytuacji, gdy ten środek dowodowy należało pominąć jako zbędny, a także z powodu jego wad, w tym wynikających z naruszenia art. 285 § 1 k.p.c. oraz naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. - przez wadliwe sporządzenie uzasadnienia wyroku, które nie spełnia wymogów określonych w tym przepisie, gdyż nie zawiera własnych ustaleń Sądu Okręgowego, a jedynie powiela argumenty Sądu Rejonowego, które nie wyjaśniają kryteriów selekcji dowodów i ich wartościowania, a przez to jest nazbyt teoretyczne i ogólnikowe, a także naruszenie art. 233 k.p.c. - przez dowolną w miejsce swobodnej oceny dowodów, a tym samym przyjęcie dowolnych wniosków sprzecznych z zasadami doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania; brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazując, że „istnieje potrzeba dokonania wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości, art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 30 § 4 k.p. zawierających wymóg wskazania przyczyny uzasadniającej wypowiedzenie stosunku pracy oraz

przesłankę rzeczywistości i prawdziwości przyczyn wypowiedzenia, które w świetle okoliczności tej sprawy zostały przez sądy powszechne ewidentnie zignorowane wraz z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego, nakazującym konkretyzację tych przyczyn”, w sytuacji gdy lakoniczne stwierdzenie, zawarte w oświadczeniu pracodawcy z dnia 2 grudnia 2008 r. o wypowiedzeniu umowy o pracę, „z uwagi na likwidację stanowiska pracy” nie spełnia powyższych wymogów, jest niejasne dla pracownika, nie poddaje się weryfikacji merytorycznej, a w związku z tym uniemożliwia też kontrolę zasadności wypowiedzenia umowy o pracę. Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, albowiem Sąd drugiej instancji wydał wyrok, którego podstawą była błędnie dokonana wykładnia przepisów prawa materialnego, tj. art. 45 k.p. w związku z art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 6 k.c. w związku z art. 300 k.p. - przez przyjęcie, że zawarte w oświadczeniu pracodawcy z dnia 2 grudnia 2008 r. o wypowiedzeniu umowy o pracę stwierdzenie „z uwagi na likwidację stanowiska pracy” jest wystarczającym uzasadnieniem wypowiedzenia, dość jasnym i oczywistym dla pracownika, skoro w miejsce zlikwidowanego stanowiska nie powstało nowe, pomimo że obowiązki powoda przejął inny pracownik; a powodowi nie udało się udowodnić, że do likwidacji stanowiska nie doszło (nieuprawnione przerzucenie ciężaru dowodu z pracodawcy na pracownika).”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Gdy idzie o potrzebę wykładni przepisu budzącego poważne wątpliwości lub wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów, to ta przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania sformułowana w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. zachodzi wtedy, gdy niejednolita wykładnia wskazanego przepisu wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie bądź kiedy przepis ten nie doczekał się wykładni w kierunku wskazywanym przez skarżącego (por. postawienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 42436, z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231).

Skarżący wskazuje że „istnieje potrzeba dokonania wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 30 § 4 k.p.”, ale ma ona wynikać z tego, że sądy obu instancji ewidentnie zignorowały dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego, nakazujące konkretyzację przyczyn wypowiedzenia umowy o pracę w oświadczeniu pracodawcy. W rzeczywistości więc skarżącemu nie chodzi o rozbieżność w orzecznictwie sądów, ale oczywistą zasadność skargi, która wynika zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Ta właśnie przesłanka (oczywista zasadność skargi) – w odniesieniu do tych samych przepisów, a przede wszystkim z tą samą argumentacją - została również powołana przez skarżącego. Nie sposób też nie zauważyć, że oczywista zasadność skargi zakładająca oczywistą sprzeczność interpretacji określonego przepisu z jego brzmieniem lub jednolitą wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie nie może iść w parze z koniecznością usunięcia występujących w judykaturze rozbieżności w wykładni tego samego przepisu. W tym przypadku występuje alternatywa rozłączna, albo przepis jest powszechnie jednolicie pojmowany, albo jego wykładnia budzi wątpliwości, czego dowodem są rozbieżne orzeczenia.

Zatem przyjęcie niniejszej skargi do rozpoznania można oceniać w kontekście zarzucanego kwalifikowanego naruszenia „art. 45 k.p. w związku z art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 6 k.c. w związku z art. 300 k.p.” w którym skarżący kontestuje stanowisko Sądu, że podanie w wypowiedzeniu umowy o pracę przyczyny - „z uwagi na likwidację stanowiska pracy” - jest wystarczającym uzasadnieniem wypowiedzenia, dość jasnym i oczywistym dla pracownika, skoro w miejsce zlikwidowanego stanowiska nie powstało nowe. Argumentacja ta idzie zatem w dwóch kierunkach, po pierwsze, przyczyna wypowiedzenia nie została dostatecznie skonkretyzowana (nie wiadomo, o jakie stanowisko chodzi), po drugie, wskazana przyczyna była pozorna (nie wystąpiła w rzeczywistości).

Dorobek judykatury na tle art. 30 § 4 k.p. jest bogaty. Przyjmuje się, że w przepisie tym ustawodawca wprowadził obowiązek wskazania przez pracodawcę w oświadczeniu o wypowiedzeniu umowy o pracę przyczyny uzasadniającej wypowiedzenie (por. np. wyroki z dnia 5 listopada 1979 r., I PRN 133/79, OSNCP 1980 nr 4, poz. 77; z dnia 4 grudnia 1997 r., I PKN 419/97, OSNAPiUS 1998 nr 20, poz. 598 i z dnia 6 grudnia 2001 r., I PKN 715/2000, Prawo Pracy 2002 nr 10, s. 34). Formalny, informacyjny charakter tego obowiązku, ogranicza się do podania pracownikowi przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę skonkretyzowanej i rzeczywistej tylko w przekonaniu pracodawcy (por. wyrok z dnia 26 sierpnia 1999 r., I PKN 182/99, OSNAPiUS 2000 nr 23, poz. 858 i wyrok z dnia 28 lipca 2003 r., I PK 233/02, niepubl.). Naruszeniem tego obowiązku jest więc brak wskazania przyczyny, ujęcie jej w sposób zbyt ogólnikowy, niewystarczająco jasny i konkretny, a także podanie innej przyczyny niż ta, która pracodawcę motywowała, a więc wskazanie przyczyny „nierzeczywistej” (por. wyrok z dnia 7 kwietnia 1999 r., I PKN 645/98, OSNAPiUS 2000 nr 11, poz. 420). Wskazanie skonkretyzowanej przyczyny wypowiedzenia jest ściśle związane z zakresem oceny jego zasadności, która powinna być dokonywana przez sąd w granicach przyczyn podanych pracownikowi przez pracodawcę (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 1998 r., I PKN 434/98, OSNAPiUS 1999 nr 21, poz. 688 i z dnia 21 listopada 2000 r., I PKN 99/00, OSNAPiUS 2002 nr 12, poz. 287; z dnia 21 listopada 2000 r., I PKN 99/00, OSNAPiUS 2002 nr 12, poz. 287). Konsekwencją tego jest stanowisko, że pracodawca, który podał jako przyczynę wypowiedzenia

likwidację stanowiska pracy, która - w jego ocenie - legła u podstaw tej decyzji, spełnił wymagania co do formy wypowiedzenia. To natomiast, czy podane fakty istniały obiektywnie i czy uzasadniały wypowiedzenie umowy o pracę, stanowi przedmiot oceny między innymi w płaszczyźnie zastosowania art. 45 § 1 k.p. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2005 r., II PK 103/05, LEX nr 448052).

Biorąc to pod uwagę, nie może być mowy o oczywistej zasadności skargi w zakresie naruszenia art. 30 § 4 k.p., gdyż powołanie się w wypowiedzeniu umowy o pracę na likwidację stanowiska pracy wypełnia obowiązek wskazania przyczyny uzasadniającej wypowiedzenie umowy o pracę wynikający z art. 30 § 4 k.p., przy czym oczywiste też jest, że jeśli jest to uzasadnienie dokonanego wypowiedzenia, to taką treść informacji należy odnieść do stanowiska zajmowanego przez pracownika, któremu wypowiedziana jest umowa o pracę.

Jeśli natomiast chodzi o prawdziwość (rzeczywistość) podanej przez pracodawcę przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę, ocenianej w kontekście jego zasadności (art. 45 § 1 k.p.), to przekazanie innemu pracownikowi lub innym pracownikom obowiązków przypisanych do likwidowanego stanowiska (co ustalił Sąd) stanowi o likwidacji tego stanowiska pracy. Taki pogląd jest jednolicie przyjmowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 20 maja 2013 r., I PK 271/13, LEX nr 1483570 oraz z dnia 3 września 2013 r., I PK 41/13, OSNP 2014 nr 8, poz. 116). Kwestia zaś, czy rzeczywiście obowiązki powoda rozdzielone zostały między pozostałych pracowników, nie może być zwalczana na podstawie zarzutu naruszenia prawa materialnego – art. 45 § 1 k.p., gdyż mieści się ona w sferze ustaleń faktycznych, a nie wykładni lub stosowania prawa (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2010 r., I PK 93/10, LEX nr 707852).

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c. należało postanowić jak w sentencji.

